

יוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "החסדי יוסף ורחל" [בהשתתפות כולל "יוני המעלה"]
 העלון לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ג מרחשון התשע"ז

מה של
 כא' לעומר אבות ב'
 שבת ו' אייר ה-תשפ"ב
 פרשה: **אמר**
 הפטרה: **והכהנים הלויים**

הדלקת נרות - 19:05
צאת השבת - 19:59
ר"ת: 20:51

הדלקת נרות בשבת הבאה **19:11**

זמן	אמר	בשר
4:23	4:30	עמוד השחר:
4:30	4:37	זמן טלית:
5:45	5:52	זריחה:
12:39	12:40	צאת:
13:14	13:14	מנחה גדולה:
19:33	19:28	שקיעה:

החלטה שנייה
 באסיפת רבנים שארגנו
 השלטונות, נמנו וגמרו כי חובה
 על כל רב שיכיר וידע גם את
 לשון המדינה. באסיפה
 השתתף גם רבי חיים מבריסק,
 והוא הכריז ואמר: רצוני
 לבקש שיקבלו מיד גם החלטה
 שנייה, שמלבד לשון המדינה
 חייב כל
 רב לדעת גם גמרא ופוסקים.

העלון לרפואת
 חמי וחמתי שלום בר שמחה
 ומרים בת רחל
 מנשה בר דוד וברוריה
 מרת אהודי דינה בת רחל
 הרוצה להקדיש את העלון או חלקו
 בטל' 052-5079555

"אמור... ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים"
 לכאורה ניתן לשאול, מדוע דוקא לגבי סומאת כהנים,
 בלויית המת, צוותה תורה להזהיר גדולים על הקטנים? מדוע
 נתייחד מקומו של צווי זה דוקא כאן?
 אולם לכשנתבונן נראה, שלפנינו יסוד ראשוני מוצק
 בחינוך בנינו, כידוע, האב חייב לשמש דוגמא אישית לבניו, אין
 הוא יכול להיות רתחן וצעקן ולדרוש מבניו לדבר בנחת ורגיעה,
 לשבת לעסוק בחולין ולגעור בבנו שישב להזור על הגמרא, וכן
 בכל שטחי החיים.

והנה דור המדבר - שהיה דור דעה, דור שזכה ללמוד תורת
 ה' מפיו של משה רבינו ע"ה בכבודו ובעצמו, דור ללא עול פרנסה
 ועול קיום (לחם - משמים, מים - מבאר מרים, ענני כבוד הופים
 את בנדיהם), לבם פתוח לקבל דברי תורה כמסירתם מסיני מפי
 משה, וכל דאגתם היתה להתעדן ולהתבשם בדברי תורה ובקיום
 מצוות, בניהם אשר קמו אחריהם ראו כל זאת, ינקו דרך חיים זו
 והתחנכו על ברכיה, רודפי מצוות צדקה וחסד, ובאופן טבעי
 נמשכו אף הם אחר דרך אבותיהם וכאומרים: "הנוך לנער עפ"י
 דרכו כי גם כי יזקין לא יסור ממנה".

הנבחרים שבדור צעיר זה (בני הכהנים) רואים לוייתו של
 מת, ועומדים על השיבות המצווה, בראותם שגדולי הדור מהדרים
 ללוות את הנפטר, יודעים הם שזהו חסד של אמת, אך מאידך
 עומדים הם משתוממים למראה אבותיהם (הכהנים) הנמנעים
 מלקיים מצווה חשובה זו, ואדרבא נזהרים לא להתקרב לנפטר
 עומדים ותמהים ממה נפשך, אם מצוה היא זו מדוע אבותיהם
 נמנעים, ואם לאו מדוע גדולי ישראל מקיימים אותה בהתלהבות.
 לזה באה התורה ואומרת דוקא במצוה זו "להזהיר גדולים על
 הקטנים", דוקא במצוה זו אשר דעת האדם נותנת שוויה נמילות
 חסד, וקרובה לדעתו של האדם (מצוה שכלית), עליו להנך
 ולהזהיר את הקטנים שקיום המצוות תלוי בגזירתו של מלך, ולא
 בדעת האדם ונטייתו נפשו.

ואם הבורא צווה "לנפש לא יטמא בעמיו" זוהי נמילות החסד
 האמיתית, זוהי דרך החיים, ולאחרים שאינם כהנים הציוויו
 להטמא זוהי נמילות החסד וזוהי דרך החיים.
 ובפרט בדורנו - דור יתום על אחת כמה וכמה שחייבים אנו
 "להזהיר גדולים על הקטנים" שהרי הקטנים השופים לכל מיני
 מרעין בישינו שברחוב, "ומה יעשה הבן שלא יחמא", את מה ילמד
 הילד לחקות? עם אילו ערכים ילמד להזדהות? חייבים אנו לעמוד
 בפרץ ולהזהיר את הקטנים ולשמרם ככבת עין מכל משמר. וה'
 יסייענו לגדל בנינו לתורה ויראה בהשקט ובטחה.

הצעות הגיוניות מעין אלו אינן מתקבלות בדרך כלל על ליבם של ישמעאלים צמאי
 דם. ובכלל, העובדה כי ההמון לא התנפל בין רגע על האברך היהודי ועשה בו שפטים
 - הייתה נס בפני עצמו.

* העובדה כי הישמעאלים קיבלו את הצעתו של חכם יהודה והחלו צועדים עמו אל
 ה'קישלה', משל היו בני תרבות, הייתה נס נוסף.
 * שם, ב'קישלה', שטח מחמוד את גירסתו השקרית. "חלפתי לתומי ליד היהודי הזה",
 התאונן, "ולפתע פתאום שלף זה את סכיני וביקש לשוחטני. לא נותרה בידי ברירה כי
 אם להדוף את הסכין בידי החשופה, מה שהוביל לפגיעתי הקשה ..."
 "שקר וכזב!" התלהט קולו של חכם יהודה מול השקר הנתעב. "וכי רוצה הנני? אדרבה,
 אני הלכתי לתומי בשוק המוסלמי, כאשר לפתע התנפל עלי הבריון המגודל וביקש
 לאחוז בחולצתי ולהכותני. וכי אני אשם בכך שידו נתקלה בסכין השחיטה שהחזקתי
 תחת מעילי? מן השמים הענישוהו".

מפקד תחנת המשטרה הבריטי לא נזקק לעין בוחנת במיוחד כדי לדעת מי דובר אמת
 ומי משקר. ובכל זאת, לא הייתה בידו סמכות לפטור את חכם יהודה ממשפט.
 הוא רשם אפוא את פרטיו של חכם יהודה והודיע לו כי הוא משוחרר באופן זמני, עד
 למשפט שיערך בקרוב.

אחר שילח את הישמעאלי הפצוע לדרך, לקבלת טיפול רפואי לידו הרעה
 שאצבעותיה כמעט ונקטעו, ובמקביל הורה לשוטרי התחנה לשמור את צעדיו של חכם
 יהודה עד למבואות העיר החדשה, לבל יפגעו בו המוסלמים לרעה.
 שבועות ספורים חלפו, וחכם יהודה מצא עצמו בבית המשפט, מול שופט אנגלי חמור
 סבר.

חכם יהודה התייצב מצד אחד, ומן הצד השני התייצב מחמוד, ידו הפצועה חבושה
 בתחבושת עבה, ולצידו שני עדי שקר מחבר מרעיו.
 "לא תצא זכאיו" סיגן מחמוד ברצחנות לעברו של חכם יהודה. "העדים הללו יפלילו
 אותך וישלחו אותך אל מאחורי סורג ובריח".
 "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע, כי אתה עמדי", נשא חכם יהודה עיניו לשמיים.
 "ה' אלוקים יעזור לי".

השופט הכה בפטישו על השולחן והמשפט החל. תחילה מסר מחמוד את גירסתו,
 ולאחר מכן פנה השופט לשמוע את דבריו של חכם יהודה.
 הופעתו האצילית של חכם יהודה הותירה על השופט רושם עז. זיו פניו הקורנות ודבריו
 גרמו לשופט להבין מיד כי המוסלמי הרע טפל עליו עלילה שפלה. כל שנותר היה רק
 להוכיח זאת, שחור על גבי לבן.

* השופט נטל זאת על עצמו כמשימה, שהתבררה כקלה למדי. עדי השקר סתרו את
 עצמם מיניה וביה, ועד מהרה ניתן פסק הדין: חכם יהודה חף מפשע, ואילו מחמוד ועדי
 השקר שלו ישולחו לדרךם בבושת פנים.
 * רק קנס כספי קטן הוטל על חכם יהודה, על שלא הניח את סכין השחיטה בתוך נרתיק
 מתאים, לבל ייפגעו עוברי אורח ...

באווירת המשטמה נגד יהודים ששררה באותם ימים בארץ ישראל, היה פסק דינו של
 השופט בבחינת נס גלוי.
 ובכלי זאת, בערוב ימיו גילה חכם יהודה כי סמוך ונראה לאותו מעשה ערך חשבון נפש
 נוקב בינו לבין עצמו על מה ולמה התרגשה הצרה הזאת על ראשו, ולבסוף תלה זאת
 בכך שבאותו יום העלה במחשבתו לחדול ממנהג כשר מסוים שהחזיק בו קודם לכן.

הודעות מרכז "Amor for Zion" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555
שיעורי לווין
 לע"ג מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
 כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרשב"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול
 בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"
 העלון לרפואת והצלחת יוסי ביטון הבעלים של "אביזרי הגולן" וכל משפחתו ישלם ה' פעולו אמן

photo: netep & amichai

"לא יקרונו קרוזה בראשם ופאת זקנם לא יגללו ובכשרם לא ישרטו שרטת"

אפשר להסביר את הפסוק בדרך זו, הכהנים צריכים להיות שלמים במחשבה שהיא בראש, שאם חשב שלא שלם הרי זה פיגול. וגם צריכים הכהנים להיות שלמים בחכמה שתתייחס לאדם זקן, וכמו שאמרו חכמינו "זקן" - זה שקנה חכמה, שמתוב; "כי שפתו כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו".

וזהו שאמר הכתוב: "לא יקרונו קרוזה בראשם" - במחשבה שבראש; "ופאת זקנם לא יגלחו" - היא החכמה שמתתייחסת לזקן לא יגלחו, היינו שיהיו שלמים בזה ובוזה, ועל ידי כך יבכשרם לא ישרטו שרטת" - שלא יהיה פגם ופסול בקבונות שעושים בעבורם.

"קדושים יהיו לאלהיהם ולא יזללו שם אלהיהם"

ידוע הדבר ומפורסם הענין, שכפי גדולת וקדושת האדם, כן צריך הוא להקפיד מאד שלא יגרום לחילול השם, כי הרי הוא ממשש וגומה לאחרים, וכפי שאמר רבי יוחנן (יומא פו), שחילול השם לגבינו הוא כשהולך ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין.

וזהו שאומר הכתוב: "קדושים יהיו לאלהיהם" - אותם קדושים וחסידיהם שקשורים להשם יתברך, "ולא יזללו שם אלהיהם" - ויהוה שלא יתחלל שם שמים על ידם הלילה...

ובענין זה מובא בספרים ביאור נחמד על דברי רבותינו בתלמוד ביצה (טו): וזה לשונם: "מעשה ברבי אליעזר שהיה יושב ודורש כל היום כולו בהקכות יום טוב, יצאה כת ראשונה, אמר: הללו בעלי פטשין (חביות גדולות), כת שניה, אמר: הללו בעלי חביות, כת שלישית, אמר: הללו בעלי כדים, כת רביעית, אמר: הללו בעלי לגינין, כת חמישית, אמר: הללו בעלי כוסות, התחילו כת ששית לצאת, אמר: הללו בעלי מארה" (שהיה בית המדרש מתרוקן מאד וגנאי הדבר וקשה בעיניו - רש"י).

וצריך ביאור, הלא הכת הששית היו השקדנים היותר גדולים - שישבו ושמעו את דרשתו של רבי אליעזר יותר מכל האחרים - נדוקא עליהם אמר רבי אליעזר, כאשר התחילו לצאת, "הללו בעלי מארה". וזאת בשעה שעל ראשונים שיצאו מיד לא התבטא בלשון כה חריפה?

ותירץ הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי ז"ל בעל "קהלות יעקב", שיש ללמוד מכאן שכל מה שקתלמיד נמצא יותר זמן וישיבה, וכל כמה שלמד יותר שנים - יש עליו תביעה יותר גדולה כאשר הוא יוצא חלילה מן הישיבה ונוטש את הלימוד.

לפיכך אלה שיצאו מיד בהתחלה הינם בעל פטשין, בעלי חביות, בעלי כדון וכו', ומפרש רש"י: "כלומר בעלי נפש הן (דהיינו שנמשכים אחרי הנאות הגוף) נאין יגיעים לשמוע תורה", דהיינו שעדיין לא נקלטו בתורה ולא טעמו את נופת צוף מתקוהה.

שונים הם פני הדברים כאשר מדובר על מי שכבר שקוע בעולמה של תורה - כאשר הוא עוזב מקור חיים חלילה, יש עליו טענה גדולה מאד.

"קדושים יהיו לאלהיהם ולא יזללו שם אלהיהם" יש להבין, לאחר שהכתוב אומר כבר "קדושים יהיו", היינו קדושים יותר מכל ישראל, אך אמר אחר כך "ולא יזללו שם אלהיהם" שהיא המדרגה הגרועה ביותר?

ויש לומר, שבעבודת ה' אין דרך ממוצעת, או שמקדשים שם שמים, או שחלילה מחללים כבוד שמים אם לא מקדשים, לכן מזהירה התורה; "קדושים יהיו" - כדי שלא יבואו חלילה למצב של חילול ה'.

וכן מצינו בתורה: "והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי, לא אהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם... השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים".

רואים מכאן שאין דרך ממוצעת בעבודת ה', אן שמגיעים למדרגה של לאהבה את ה' ולעבדו בכל לבבכם וכו', או שיוודים ל"סרתם ועבדתם אלהים אחרים", ואומרים חכמינו ז"ל: כיון שהאדם טר מן התורה עוד נדבק בעבודה זרה, והנה חכמינו ז"ל אומרים (ירושלמי חגיגה א, ז), מצאנו שווייתר הקדוש ברוך הוא לישאר על עבודה זרה גילוי עיות ושפיכות דמים, ולא מצינו שווייתר על ביטול תורה. וצריך להבין את הטעם שעל שלש עבירות החמורות הקדוש ברוך הוא מוותר, ועל ביטול תורה לא מוותר הקדוש ברוך הוא בשום אופן?

ומתרצים בשם הסבא מקלם, כי אם האדם כבר ירד כל כך למדרגה התחתונה עד שהוא כל כך מושחת שעובד עבודה זרה או מגלה ערות או הורג נפשות, אין מה לברר ואין מה לדרוש ממנו ולהעניש אותו, כי כבר נאבד ממנו תואר אדם ונחשב כבהמה, אלא מענישים את האיש הזה שעובד עבודה זרה ושופר דמים, על הצעד הראשון שטר מן התורה והפסיק ללמוד תורה. וטוענים כנגדו: הרי אן היית בן אדם, והיה לך לדעת כי על ידי ביטול תורה תגיע לידי שפיכות דמים וגילוי עיות ולעבוד עבודה זרה. הקדוש ברוך הוא לא מוותר על שלש עבירות הללו לגמרי, אלא בתוך ביטול תורה מענישים אותו גם בעד שלש עבירות הללו, כי הם נכללים בביטול תורה, כי האדם שאינו עולה למעלה הוא יורד מטה מטה.

על דרך זה אפשר להסביר, למה בתפילת מנחה ביום הכפורים קוראים בפרשת עריות, כי האדם בסוף יום הכפורים עומד במדרגה גבוהה מאד, לכן מוכיחים לו שידע שאם לא ישמור את עצמו כל השנה לעמוד במדרגה גבוהה, עלול לרדת למדרגה הכי פחותה, לעבור על עריות, מפני שאין דרך ממוצעת, אלא או קדושה או טומאה.

ובזה אפשר לבאר את דברי רבותינו בתלמוד (יבמות כ). שכתוב שם כך: ולמה נקרא איסור קדושה? אמר אביי, כל המקיים דברי חכמים נקרא קדוש. אמר לו רבא: וכל שאינו מקיים דברי חכמים, אמנם לא נקרא קדוש, אבל רשע גם לא נקרא.

ואפשר לומר כי זוהי דעת אביי: אם הוא לא נקרא קדוש, ממילא הוא רשע, כי אין דרך ממוצעת בין קדוש לרשע.

לחן לפרשה

רבי מרדכי מלכוברין היה קשור בכל נימיו נפשו לרבו, רבי שלמה מקרלין. בשהרג רבי שלמה על קידוש השם, חס מיד רבי מרדכי כי התנתק מהקשר התמידי לרבו, ולא ידע את סיבת הדבר. הוא היה מתהלך כמבולבל, זועק מרה: "התנתקתי מרבי".

מקורביו, שהיריעה על הריגתו של רבי שלמה הגיעה אליהם, חששו לגלות זאת לרבי מרדכי, והתייעצו עם רבי מרדכי מנשכיו. אמר להם, שיש לומר לו את האמת, שכן כרגע הוא סבור שבו האשם על שאינו מרגיש את רבו.

סיפורי לרבי מרדכי את מה שאירע, בירך הצדיק דיין האמת, ישב על הארץ ואמר- כך אמר: הרבי בחייו היה שינא מרה שהורה, וגם שישיו הוא שינא זאת שבקתיים". ומיד חזר לאיתנו.

תפלת ערבית

סדר תפלת ערבית

ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

אמירת פסוקים וקדיש קודם תפלת ערבית

ויש מהאשכנזים שנהגו להתחיל תפלת ערבית באמירת מזמור "שיר המעלות הנה ברכו את ה'" (תהלים פרק קלד), כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה, וגם מחמת שזוכר במזמור זה פסוק "העומדים בבית ה' בלילות", וגם מחמת שעומדים לומר לאחר מכן "ברכו" ובמזמור זה נזכר פסוק "שאו ידיכם קודש וברכו את ה'". (ויש מהאשכנזים שנהגו לומר המזמור הנ"ל, ולאחר מכן פסוקי "ה' צבאות עמנו" וכו', ולאחר מכן עוד פסוקים. וכן הוא בסידורים נוסח ספרד שהם לפי מנהגי החסידים).

ולפי מנהג הספרדים ועדות המזרח הנ"ל האומרים כמה פסוקים קודם תפלת ערבית, וכן לפי מנהג כמה מעדות האשכנזים הנ"ל האומרים מזמור "שיר המעלות הנה ברכו את ה'", אומרים לאחר מכן "הצי קדיש", ולאחר מכן "והוא רחום" ו"ברכו". ויש מהאשכנזים שלא נהגו לומר פסוקים ו"הצי קדיש" קודם תפלת ערבית, אלא מתחילים באמירת "והוא רחום" ו"ברכו". (וכן הוא בסידורים נוסח אשכנז).

אמירת פסוק "והוא רחום" קודם ערבית

מנהג ישראל לומר קודם תפלת ערבית פסוק "והוא רחום יכפר עון" (תהלים פרק עה פסוק לה).

ונוהגים לומר אחר פסוק "והוא רחום" פסוק "ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו" (שם פרק פד פסוק י'). ואף הספרדים הנוהגים לומר פסוק "ה' הושיעה" קודם הקדיש, חוזרים ואומרים אותו אחר "והוא רחום".

ובליל שבת ובליל יום טוב נוהגים שלא לומר פסוק "והוא רחום". אבל בליל ראש חודש ובלילי חול המועד אומרים פסוק "והוא רחום".

אמירת "ברכו" קודם ערבית

אחר אמירת פסוק "והוא רחום" ופסוק "ה' הושיעה" אומרים "ברכו". ואחר שענה "ברכו" עם הציבור, אם דעתו להתפלל עם הציבור, לא יפסיק כלל אפילו לעורך מצוה או לערכי רבים, או לעורך אמירת פסוק "שמע ישראל" עם הציבור. אבל מותר להפסיק לענות "אמן" אחר ברכות. וכל שכן שמותר להפסיק כדי לענות דברים שבקדושה, או לעיין בספר בלא להוציא בשפתיו. אבל אסור לענות "ברוך הוא וברוך שמו".

ואם לא הספיק לומר פסוקי "ה' צבאות עמנו" וכו', וכן אם לא הספיק לומר פסוק "והוא רחום", וכבר ענה "ברכו" עם הציבור, נכון שלא יפסיק לאמירת פסוקים אלו, אלא יתחיל בברכות קריאת שמע, ויאמר הפסוקים הנ"ל אחר התפלה קודם "עלינו לשבח".